

Молодь і ринок

№7 (22) 2006

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Засновник:
**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Заснований в 2002 році, виходить щоквартально

Статті, опубліковані в журналі, зараховуються як фахові з педагогічних наук
(підстава: Постанова ВАК України №2 05/5 від 08.06.2005 р.)
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія ЛВ №291

Схвалено Вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету
(протокол № 13 від 02.11.2006 р.)

Головний редактор

Мирон ВАЧЕВСЬКИЙ, к.е.н., професор, Науковий кореспондент АПН України,
член Національної спілки журналістів України

Заст.головного редактора

Григорій ЛЕВЧЕНКО, к.пед.н., Вчений секретар апарату Президії АПН України

Редакційна колегія:

Валерій СКОТНИЙ, д.філос.н., професор, академік

Василь МАДЗІГОН, д.пед.н., професор, академік

Володимир КЕМІНЬ, д.пед.н., професор

Марія ЧЕПІЛЬ, д.пед.н., професор

Василь ВИННИЦЬКИЙ, д.філол.н., професор

Мирослав САВЧИН, д.психол.н., професор

Микола ЗИМОМРЯ, д.філол.н., професор

Віктор СИДОРЕНКО, д.пед.н., професор, академік

Олександр КОБЕРНИК, д.пед.н., професор

Іван МИХАСЮК, д.е.н., професор, академік

Олександр ШПАК, д.пед.н., професор

Іван ВОЛОЩУК, д.пед.н.

Юрій ДОРОШЕНКО, д.техн.н.

Степан ДАВИМУКА, д.е.н., професор, член Академії економічних наук і Академії
менеджменту та підприємництва

Наталія ПРИМАЧЕНКО, відповідальний секретар, заст.головного редактора

Адреса редакції: 82100 Дрогобич, Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка, вулиця Івана Франка, 24,
тел.:(03244) 3-12-76, 2-50-48, 8(067) 2677635

Редакція приймає замовлення на випуск тематичного номера або окремого розділу за кошти замовника

Редакція приймає замовлення на розміщення реклами.

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція зберігає за собою право скорочувати і виправляти матеріали. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Рукописи авторам не повертаються.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, статистичних даних та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Молодь і ринок №7 (22) 2006

ЗМІСТ

Інна Багрова, Олександра Нефедова Дослідження чинників конкурентоспроможності підприємства.....	5
Володимир Ковальчук Деякі аспекти сучасного бачення місця і ролі вчителя в інформаційному суспільстві.....	9
Надія Сопнєва, Володимир Федорик З досвіду соціологічного аналізу етичних уявлень студентів педагогічних навчальних закладів.....	13
Валентина Перегудова, Світлана Караченцева Застосування комп'ютерних технологій в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів економіки.....	17
Мирон Вачевський Особливості впливу конкуренції на рівень освіти та підготовки професійних компетенцій маркетологів.....	20
Микола Криловець Проблеми економічної підготовки майбутніх учителів географії.....	26
Вікторія Жигір До питання про визначення змісту професійно-педагогічної діяльності інженера-педагога.....	29
Віктор Алькема Складові соціально-психологічного простору вищого навчального закладу.....	33
Лариса Георгінова Умови та засоби формування моральної відповідальності студентської молоді.....	36
Любов Сидоренко Проблеми формування духовних цінностей студентської молоді.....	41
Юрій Чорний Значення педагогічної діяльності Б. Бартока і З. Кодая в системі сучасної музичної освіти Угорщини та України.....	44
Олена Юрош Концепти музичного виховання: зміст як чинник.....	49
Елеонора Мірошніченко Проблеми економіки, творчі засади та інноваційні методи діяльності підприємств.....	52
Тетяна Сидорченко Інфраструктура страхового ринку, як важлива ланка ринкової інфраструктури.....	55
Ірина Макарова, Олена Ліпанова Фінансово-кредитна підтримка розвитку малих підприємств харчової промисловості Запорізької області.....	60

ЗМІСТ

Ірина Верховод Центри професійної реабілітації на шляху гідного працевлаштування інвалідів.....	63
Микола Бабич Необхідність та можливість реалізації механізму іпотечного кредитування сільськогосподарських земель.....	68
Катерина Марченко Шляхи глобалізації.....	71
Ірина Сагайдак, Любов Менів Екологічна освіта фахівців – важливий компонент економіки.....	78
Олександр Корж, Олена Дубова Курс “Екологія рідного краю” як передумова зміни свідомості нового покоління.....	80
Олена Вороновська Облік і аудит екологічної діяльності в АПВ: теоретичні засади та навчальна дисципліна.....	83
Людмила Тименко Визначення рівнів навчальних досягнень учнів у процесі навчання економічної і соціальної географії світу.....	86
Михайло Мащакевич Економічні цінності в діяльності – важлива складова професіоналізму вчителя економічних дисциплін.....	89
Валерій Кирилюк Шляхи розв’язання екологічно-етичних проблем засобами мистецтва в умовах впровадження Болонського процесу.....	92
Олександр Антоненко Порівняння методик еколого-економічного регулювання природокористування та вибір оптимуму для України.....	95
Марина Федюшко Антропогенно-етологічні фактори в штучному розведенні польової дичини.....	99
Валентина Єлагіна Рекреаційний потенціал курорту Бердянськ.....	101
Марина Гудзь Соціальний ресурс розвитку курортних територій.....	105
Олена Котикова Методологічні основи комплексної оцінки сталого розвитку землекористування.....	108
Наталія Харів Краєзнавство як засіб патріотичного виховання молодших школярів (1900 – 1939 рр.).....	112
Марія Чепіль, Любов Прокопів Навчально-виховна робота з обдарованою молоддю у вищих навчальних закладах II половини XX ст.	115
Василь Зінкевич Менеджмент у сільськогосподарському виробництві.....	120
Ольга Панагушина Соціально-педагогічна робота як умова соціалізації особистості.....	124

ЦЕНТРИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НА ШЛЯХУ ГІДНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНВАЛІДІВ

1. Формування амортизаційної політики, спрямованої на створення власних інвестиційних ресурсів.

2. Закріплення та вдосконалення існуючої спрощеної системи оподаткування для малих підприємств з диференціацією суб'єктів та об'єктів оподаткування.

3. Політика ціноутворення з акцентом на оцінці відтворювальної вартості робочої сили.

4. Зменшення податкового тиску на доходи.

5. Реалізація регіонального потенціалу ресурсів з урахуванням природного розміщення продуктивних сил.

6. Формування місцевої політики самоврядування з набором нормативно правових актів, що регулюють розвиток підприємницької діяльності з урахуванням специфіки регіону та харчової промисловості.

Висновки. Сьогодні можна констатувати позитивні результати системи фінансового механізму регулювання розвитку малих підприємств харчової промисловості поступово зростає виробництво харчової продукції, зовнішньоторговельний оборот продукції харчової

промисловості та інвестиційна привабливість харчової промисловості для нерезидентів, під особливим контролем знаходиться цінова ситуація на регіональному ринку, а також, що особливо важливо, спостерігається активність дій установ і органів влади, що підтримують діяльність харчової промисловості, зокрема малих підприємств галузі.

1. Бак Р.О. *Розвиток малого підприємництва в Україні та його фінансова підтримка* // *Фінанси України*. – 2000. – №11. – С. 131 – 133.

2. Корейко В. *Про забезпечення прискореного розвитку економіки України* // *Економіка України* – 2005. – №8 – С.20 – 30.

3. Купченко І.М. *Фінансовий механізм сприяння розвитку малого підприємництва* / *Фінансова Україна*. – 2003. – №5. – С. 65 – 69.

4. Сієков В.С. *Розвиток і розміщення малого підприємництва*. – К.: УАДУ, 2002. – 124 с.

5. Чухно А. *Нова економічна політика (теоретико-методологічні засади)* // *Економіка України* – 2005. – №6. – С. 4 – 10.

Ірина Верховод, асистент

кафедри економіки й менеджменту

Мелітопольського державного педагогічного університету

ЦЕНТРИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НА ШЛЯХУ ГІДНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНВАЛІДІВ

У статті досліджується функціонування центрів професійної реабілітації інвалідів, їх значення у повноцінній інтеграції осіб з обмеженими фізичними можливостями в соціальне середовище. Розглядаються проблеми підготовки інвалідів у реабілітаційних закладах з метою їх подальшого працевлаштування і зайнятості. Запропоновані шляхи вдосконалення механізму державного регулювання й підвищення ефективності управління системою професійної реабілітації інвалідів.

Постановка проблеми. Проблема державного регулювання та реалізації програм професійної реабілітації та зайнятості інвалідів набула особливої гостроти, оскільки в сучасних соціально-економічних умовах відсутність в інваліда професійної підготовки або неадекватність її рівня потребам ринку праці зменшує його шанси на працевлаштування і, як наслідок, на активне соціальне життя.

У 1993 році Генеральною Асамблеєю ООН прийняті Стандарти правила щодо забезпечення рівних можливостей для інвалідів. Основними цілями в цьому документі проголошуються попередження інвалідності і реабілітація інвалідів.

Реабілітація визначається як досягнення інвалідами оптимального фізичного, психологічного і соціального рівня діяльності, а також забезпечення рівних можливостей. Це означає “процес, завдяки якому різні системи суспільства і навколишнього середовища, такі, як обслуговування, трудова діяльність, інформація, стають доступними всім, особливо інвалідам” [4].

У 1999 році на Асамблеї міжнародної реабілітації в Лондоні прийнята Хартія третього тисячоліття, що визначає прагнення створити “світ з рівними можливостями для інвалідів і забезпечити повноцінне залучення цієї категорії населення в усі сфери життя суспільства” [6, 54].

ЦЕНТРИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НА ШЛЯХУ ГІДНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНВАЛІДІВ

Вивчення вказаних міжнародних документів дозволить Україні включитися в міжнародну систему гарантій соціальних прав інвалідів і створити умови для ефективного застосування загально визнаних принципів і норм міжнародного права в Українському законодавстві.

В Україні проблема інтеграції осіб з обмеженими фізичними можливостями в соціальне середовище набуває особливого значення у зв'язку зі зростанням їх частки в загальній структурі населення.

При зменшенні чисельності наявного населення в Україні протягом останнього десятиріччя домінує тенденція зростання інвалідності. За даними Держкомстату України, на початку 90-х років загальна чисельність інвалідів в Україні становила біля 3 % всього населення, або 1,5 млн. осіб. На початок 2006 року загальна чисельність інвалідів склала 2 млн. 495 тис. осіб, або 5,3 % від усього населення. Щорічно зростає також чисельність осіб, вперше визнаних інвалідами (понад 200 тис. осіб). Чисельність дорослих інвалідів у 2005 році складала 2372,6 тис. осіб. Проблема зайнятості інвалідів на сьогодні в Україні є надто гострою. Так, чисельність працюючих інвалідів (за даними 2005 року) становить лише 1,6 відсотка, що свідчить про дуже низький показник трудової активності осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Для повноцінної інтеграції осіб з обмеженими можливостями у соціальне середовище слід підвищувати їх конкурентоспроможність на ринку праці, що передбачає організацію роботи з профорієнтації інвалідів, їх підготовку в реабілітаційних та навчальних закладах з метою сприяння їх працевлаштуванню і зайнятості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вдосконалення системи професійної реабілітації інвалідів займаються такі вчені-економісти, як М.Л.Авраменко, А.Г.Шевцов, В.М.Пасічник, Ю.М.Куліков, Л.Г.Колешня, І.М.Терюханова, Т.Р.Тимошек та ін. Але проблеми подолання перешкод на шляху соціально-економічної інтеграції інвалідів у суспільство, збільшення обсягів охоплення їх професійним навчанням та гідна зайнятість не втрачають своєї актуальності.

Мета полягає у дослідженні функціонування центрів професійної реабілітації інвалідів та обґрунтуванні заходів щодо підвищення ефективності управління системою професійної реабілітації й удосконалення механізму її державного регулювання.

Методи дослідження: статистичний, аналітичний, метод інтерв'ювання.

Виклад основного матеріалу. Створення

умов для досягнення інвалідами рівноправності у повсякденному житті, сприяння в отриманні освіти, відновленні працездатності, виборі місця роботи є завданням Національної програми професійної реабілітації та зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями на 2001 – 2005 рр., затвердженої Указом Президента України [2].

Здобуття освіти, професії є дуже важливим фактором у житті кожної людини, а для інваліда це набуває особливого значення. Правовою основою участі держави у розв'язанні проблем соціально-трудової та професійної реабілітації інвалідів є Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" [1], який встановлює загальні засади та запроваджує економічні важелі впливу на підприємства з метою стимулювання процесу працевлаштування інвалідів, створення для них робочих місць.

Цим Законом визначено спрямування фінансової допомоги навчальним закладам, де здобувають професію і живуть інваліди, на придбання спеціалізованого медичного й технічного устаткування, комп'ютерної техніки, звукопідсилюючого обладнання колективного користування, обладнання для навчальних майстерень, здійснення професійно-трудової реабілітації [3, 93].

Головною організацією у системі професійної реабілітації інвалідів і перепідготовки спеціалістів регіональних центрів професійної реабілітації визначено Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів, створений з метою виконання Указу Президента України від 23 травня 2001 року № 335.

З метою збільшення обсягів охоплення інвалідів професійним навчанням необхідне розширення мережі профільних центрів і навчальних закладів, що включатимуть міжрегіональні реабілітаційні центри професійної реабілітації інвалідів та регіональні центри в кожній області та місті.

Прикладом діяльності обласних центрів може бути Запорізький обласний центр професійної реабілітації інвалідів (ЗОЦПРІ) у Бердянську, на узбережжі Азовського моря, який було створено за рішенням сесії облради Головним управлінням праці та соціального захисту населення Запорізької державної адміністрації на початку 2004 року. Реабілітаційний процес у Центрі складається з професійної реабілітації, медичного, соціально-педагогічного та психологічного супроводу.

У Центрі живуть і навчаються інваліди I, II, III груп з комбінованими порушеннями здоров'я, з порушеннями опорно-рухового апарату, з ДЦП у віці від 18 до 55 років.

ЦЕНТРИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НА ШЛЯХУ ГІДНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНВАЛІДІВ

За час з 10.04.2004 до 22.06.2006 р. у Центр був направлений 171 інвалід області, пройшли професійну реабілітацію 135 інвалідів за робітничою професією “електромонтер телефонного устаткування та телефонного зв’язку”, “телерадіомеханік”, “оператор комп’ютерного набору – діловод”, “бухгалтерський облік”, “перукар” та “крavecь” (термін навчання від 5,5 до 11 місяців). Більшість з випускників Центру працевлаштовані або продовжують навчання у ВНЗ.

Центр професійної реабілітації інвалідів проводить прийом на власній базі, де висококваліфікований кадровий склад сприяє професійному росту осіб з обмеженими фізичними можливостями. Позитивним доповненням виступають також вигідне географічне положення (морське узбережжя, чисте повітря, м’який клімат) та належний психологічний підхід персоналу.

Повернення до трудової діяльності або профпереоорієнтація проводиться у відділенні професійної реабілітації. Для цього на базі ЗОЦПРІ діють навчально-виробничі майстерні та класи, зокрема швацької справи, перукарського мистецтва, підготовки спеціалістів з ремонту телерадіоапаратури тощо. Є й комп’ютерний клас, де готують операторів комп’ютерного набору та бухгалтерів.

Центр має можливість приймати інвалідів, що потребують додаткових засобів пересування, а викладачі Машинобудівного ліцею м. Бердянськ, які мають досвід роботи з інвалідами, самі приходять до аудиторій та майстерень Центру. Працівниками Центру постійно проводиться розробка й виконання цільових науково-методичних програм з професійної реабілітації, впровадження інноваційних методів профреабілітації з метою підвищення конкурентоспроможності інвалідів на ринку праці.

Санаторно-гігієнічний режим Центру складається з чергування в розкладі навчання та лікування. У Центрі є відділення медико-соціальної реабілітації, де слухачі мають можливість набути життєво необхідні навички самообслуговування та пристосуватись до побутових умов. Працює зал лікувальної фізкультури з сучасними тренажерами. До послуг інвалідів є лікувальний масаж, фізіотерапевтичні та фітотерапевтичні процедури, кімната психологічного розвантаження, де досвідчені психологи проводять тренінги.

Медична реабілітація інвалідів у Центрі здійснюється комплексно, з використанням багатого потенціалу санаторно-курортної системи

Бердянська. Для кожного слухача розробляється та чітко виконується індивідуальна програма реабілітації, налагоджено й побут: проживають слухачі у кімнатах по 2 – 3 особи, мають чогириразове харчування, зокрема й дієтичне. Для побутових послуг обладнані кімнати зі спеціальною побутовою технікою. І все це для інвалідів абсолютно безкоштовно [5, 25]. У вільний час слухачі мають змогу відвідувати культурно-розважальні заклади, бувати на екскурсіях. До їхніх послуг – зимовий сад, бібліотека, дискотека, оздоровлення на узбережжі моря.

Працівники Центру проводять соціально-експертну діагностику з метою визначення рівня соціально-середовищної та соціально-побутової адаптації: вивчення пізнавальних, комунікативних, творчих, психологічних, фізичних та художньо-естетичних інтересів та здібностей інвалідів, потреб у фізичних навантаженнях та розвитку за такими методами, як: анкетування інвалідів; створення автобіографії; аналіз суспільної думки інтерактивними методами; створення попереджувальних ситуацій, рольове моделювання майбутньої діяльності, дискусії; проведення занять для слухачів з основ соціально-правових знань; проведення тренінгів самокерування особистістю інваліда у розв’язанні життєвих проблем; використання відеозйомки для нагляді за динамікою розвитку особистості (професійні та особисті досягнення інваліда); трудотерапія; проведення фізичних змагань з шахів, шапок, армреслінгу, тенісу, волейболу, баскетболу, фігурного катання на візках; влаштування походів тощо. Матеріально-технічну базу Центру допомогли створити працівники Запорізького обласного відділення фонду соціального захисту інвалідів.

Зараз Центр проводить набір до груп за новими спеціальностями – квітникар-озеленювач (дизайнер, флорист) та бджоляр. Необхідність у таких спеціальностях для міст і сіл Запорізької області, особливістю якої є курортна система, сільськогосподарський ландшафт, де влітку відкриваються численні санаторії, будинки відпочинку, підтверджує моніторинг ринку праці. Розробляються і надаються рекомендації щодо подальшої соціальної, психологічної та фізичної реабілітації інвалідів за місцем проживання після закінчення профнавчання у Центрі.

Ринкова економіка загострює проблеми зайнятості інвалідів, ускладнює реалізацію конституційного права на працевлаштування. Професійній реабілітації та трудовій адаптації інвалідів, розкриттю їх резервних можливостей,